

1661

1521

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
KANTON SARAJEVO
**Ministarstvo komunalne
privrede i infrastrukture**

Bosnia and Herzegovina
Federation of Bosnia and Herzegovina
CANTON SARAJEVO
**Ministry of Communal Economy and
Infrastructure**

Broj: 27-16-49-148-194/17
Sarajevo, 08.12.2017 godine

SKUPŠTINA KANTONA SARAJEVO
N/R Prof. Ane Babić, Predsjedateljice

- ovdje -

11-12-2017

Zastupnica Selma Filipović je na 34. Radnoj sjednici Skupštine Kantona Sarajevo, održanoj dana 31.10.2017 godine, u okviru tačke Dnevnog reda, "Zastupnička pitanja, inicijative i odgovori", a u skladu sa Poslovníkom Skupštine Kantona Sarajevo, **postavila je zastupnička pitanja koje se odnosi na snabdijevanje Kantona Sarajevo gasa tokom sezone grijanja.**

Zastupničko pitanje, je slijedećeg sadržaja:

"Molim Vladu Kantona Sarajevo da mi kaže koje su garancije da će Kantona Sarajevo biti uredno snabdjeven gasom tokom grejne sezone, i kja je alternativa ako bi nestalo plina" ?

U skladu sa članom 34. stav (4) Poslovníka o radu Vlade Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj: 4/16 i 36/16), i u skladu sa stavom Vlade Kantona Sarajevo da pripremu na odgovore na poslaničko/zastupničko pitanje ili inicijativu daje resorno ministarstvo, i da isti je potrebno dostaviti u Službu za skupštinske poslove, kao i jedan primjerak u Stručnu službu Vlade Kantona Sarajevo, Ministarstvo komunalne privrede i infrastrukture Kantona Sarajevo daje slijedeći,

- odgovor -

U skladu sa odredbama Poslovníka Skupštine Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj: 41/12 - Drugi novi prečišćeni tekst, broj 15/13, 47/13, 47/15 i 48/16) ovaj odgovor dostavljamo u pisanom obliku Predsjedateljici Skupštine Kantona Sarajevo kako bi isti bio dostavljen zastupnici, kao i ostalim zastupnicima u Skupštini.

web: <http://mki.ks.gov.ba>
e-mail: mki@mki.ks.gov.ba
Tel: + 387 (0) 33 562-086, Fax: + 387 (0) 33 562-177
Sarajevo, Reisa Džemaludina Čauševića 1

Kao što je poznato, Bosna i Hercegovina nema vlastitih resursa prirodnog gasa, pa se snabdijevanje prirodnim gasom zasniva isključivo na uvozu ovog energenta i to samo iz jednog izvora odnosno iz Rusije.

Transport gasa za potrebe potrošača u Bosni i Hercegovini, najvećim brojem u Kantonu Sarajevo vrši se transportnim sistemima Ruske Federacije i Ukrajine do primo-predajnog mjesta Beregovo na granici Ukrajine i Mađarske. Privredno društvo za proizvodnju i transport gasa BH-Gas d.o.o. Sarajevo ima ugovore za transport gasa sa operatorima transportnih sistema Mađarske i Srbije, tako da se transportnim sistemima Mađarske i Srbije u dužini od oko 640 km gas transportuje do Zvornika gdje se nalazi primo-predajna mjerna stanica za Bosnu i Hercegovinu.

Lokacija skladišta prirodnog gasa u Mađarskoj i Srbiji su u blizini i povezane su sa transportnim gasovodom, te postoji "fizička" interkonekcija za mogućnost dobave i tranzita prirodnog gasa iz mađarskih i srbijanskog skladišta do Bosne i Hercegovine koristeći gore pomenuti postojeći transportni sistem do BiH.

Iako postoje tehničke mogućnosti dobave prirodnog gasa iz skladišta Mađarske i Srbije u Bosnu i Hercegovinu, ključni faktor u obezbjeđenju gasa iz skladišta je vezan za komercijalne uslove.

Bosna i Hercegovina je energetska ovisna zemlja (značajno učešće uvoznih energenata u ukupnoj potrošnji energije, jedan izvor i 'pravac' prirodnog gasa, nema realnog plana i dr.). Kanton Sarajevo treba insistirati na odlukama/planovima vezano za realizaciji projekata za rješavanje energetske sigurnosti u Bosni i Hercegovini, a činjenica, da potrošnja gasa u Kantonu Sarajevo iznosi cca. 2/3 potrošnje u Federaciji Bosne i Hercegovine i da potrošnja električne energije iznosi cca. 1/6 potrošnje u Federaciji Bosne i Hercegovine, dodatno upućuje na odgovornost/pravo.

Urednost i stabilnost snabdijevanja prirodnim gasom Kantona Sarajevo, također je, i u funkciji rješavanja aktuelnog velikog duga KJKP Toplane-Sarajevo d.o.o. Sarajevo, te i u funkciji operacionalizacije sporazuma o regulisanju ratnog duga od 104,81 mil. USD. Za situaciju poremećaja u energetsom snabdijevanju Kantona Sarajevo - nužno je provođenje aktivnosti koje se navode između ostalog i u "Bilansu energetske potreba Kantona Sarajevo za 2017" godinu, koji je usvojen **Odlukom Skupštine Kantona Sarajevo, broj: 01-05-17297/17 od 26.04.2017 godine.**

Studija "Potencijalni resursi za proizvodnju i snabdijevanje Kantona Sarajevo toplotnom i električnom energijom" na 28. sjednici održanoj 28.07.2011.godine, Vlada Kantona Sarajevo, donijela je Zaključak, broj: 02-05-22668-9/11, kojim se usvaja Hodogram aktivnosti na realizaciji programskih zadataka i **Studije "Potencijalni resursi za proizvodnju i snabdijevanje Kantona Sarajevo toplotnom i električnom energijom"** i zadužuje Ministarstvo privrede Kantona Sarajevo da prati realizaciju aktivnosti u Hodogramu, a cilju kvalitativnih pretpostavki za realizaciju razvojnih programa u energetsom sektoru Kantona Sarajevo. Vlada Kantona Sarajevo, na 34. sjednici održanoj 29.09.2011.godine, donijela je Rješenje, broj: 02-05-25921-7/11, o imenovanju Komisije za nabavke u procesu izrade pomenute studije. Ciljevi izrade studije: Prvenstveni cilj izrade studije je osigurati bazne pretpostavke za razvojne programe u energetsom sektoru Kantona Sarajevo - koji se odnose na korištenje potencijalnih resursa (izvora, kapaciteta i primjenjivih tehnologija) za proizvodnju električne i toplotne energije u Kantonu Sarajevo kao i snabdijevanje Kantona Sarajevo toplotnom i električnom energijom u okvirima postavki/zahtjeva za zaštitu okoline, tj. studija ima za cilj da prepozna/ukaže na potencijalne energetske resurse, da identifikuje održiva energetska rješenja/projekte - provjerenim metodama, naglašavajući jasne ekonomske i okolinske pokazatelje. Studija ima za cilj poboljšanje energetske stabilnosti/sigurnosti u Kantonu Sarajevu, zaštitu okoline, poboljšanje procesa korištenja resursa i finalne energije, kao i poboljšanje stepena/kvaliteta upravljanja energijom/energentima u Kantonu Sarajevo. Dalje, studija ima za cilj

web: <http://mki.ks.gov.ba>
e-mail: mki@mki.ks.gov.ba
Tel: + 387 (0) 33 562-086, Fax: + 387 (0) 33 562-177
Sarajevo, Reisa Džemaludina Čauševića 1

da značajno pomogne u procesu planiranja i odlučivanja institucija i organa vlasti u Kantonu Sarajevo, i da dá jasnu sliku potencijalnim investitorima za ulaganja u energetske sektor Kantona Sarajevo, kao i da se uspostavi lista prioriteta za realizaciju aktivnosti/akcija, održivih rješenja/projekata i dr., a sve cilju stvaranja potrebnih pretpostavki za razvojne programe u energetskom sektoru Kantona Sarajevo. Predmet studije: Studijom prepoznati/ukazati na potencijalne resurse (izvore, kapacitete i primjenjive tehnologije) za proizvodnju električne i toplotne energije u Kantonu Sarajevo kao i za snabdijevanje Kantona Sarajevo toplotnom i električnom energijom, sagledavajući sve potrebne elemente/parametre procesa korištenja potencijalnih resursa, kao i identifikovati održiva rješenja/projekte - provjerenim metodama, naglašavajući jasne ekonomske i okolinske pokazatelje, te definisati systemske postavke za poboljšanje energetske stabilnosti/sigurnosti, poboljšanje procesa korištenja resursa i finalne energije i poboljšanje stepena/kvaliteta upravljanja energijom/energentima u Kantonu Sarajevo. Okvirni/minimalno očekivani obimi/nivoi studijske obrade/studijskog istraživanja pojedinih oblasti, koje su predmet ove studije, su definisani programskim okvirima separata studije, kako slijedi: Dio I - Hidroenergetski potencijal - MHE; Dio II Energija vjetra - Vjetroelektrane; Dio III Solarna energija; Dio IV Geotermalna energija; Dio V Kogeneracija na bazi prirodnog gasa; Dio VI Proizvodnja energije na bazi otpada; Dio VII Proizvodnja biogoriva i kogeneracija na bazi biomase; Dio VIII Električna energija - Prognoza potrošnje i snabdijevanje Kantona Sarajevo; Dio IX Snabdijevanje Kantona Sarajevo toplotnom energijom; i Dio X Integracija, optimizacija i energetska efikasnost. Rok za izradu studije: Rok za izradu studije - pripremljene za reviziju je jedna godina, počev od dana potpisivanja dodijeljenog ugovora, a plan realizacije je 2018./2019.godina.

Aktivnosti za situaciju poremećaja u energetskom snabdijevanju Kantona Sarajevo

Poremećaj u energetskom snabdijevanju može nastupiti zbog raznih okolnosti, i u različitim periodima u toku godine. Određeni poremećaj može izazvati značajan rast cijena nedostajuće energije/energenta, njihovu otežanu nabavku, kao i otežano odvijanje vitalnih funkcija u Kantonu Sarajevo. Logično je, da poremećaj u energetskom snabdijevanju može izazvati različite negativne posljedice, s tim da su, negativne posljedice najveće u zimskom periodu zbog znatnog korištenja energije/energenata za zagrijavanje stambenih, radnih i drugih prostora. Zbog naprijed navedenog, u dijelu Bilansa energetskih potreba Kantona Sarajevo za 2017.godinu, su specificirane aktivnosti za situaciju poremećaja u energetskom snabdijevanju Kantona Sarajevo.

Čvrsta goriva u Bilansu energetskih potreba Kantona Sarajevo za 2017.godinu učestvuju sa 7,20%, domaći su resursi, a iskustva iz proteklog perioda govore da Kanton Sarajevo ima relativno stabilno i sigurno snabdijevanje čvrstim gorivima, te poremećaj u snabdijevanju čvrstim gorivima može nastupiti u smislu veće potražnje, a ista se rješava: postojećim sistemom distribucije, rezervnim zalihama i dodatnom proizvodnjom. Električna energija u Bilansu energetskih potreba Kantona Sarajevo za 2017.godinu učestvuje sa 30,65%, domaći je resurs, a iskustva iz proteklih godina govore da Kanton Sarajevo ima relativno stabilno i sigurno snabdijevanje električnom energijom, u periodu planske isporuke drugih energija/energenata. Međutim, određeni poremećaj u isporuci nekog energenta, osobito prirodnog gasa u zimskom periodu, može izazvati poremećaj u snabdijevanju električnom energijom, te se u tim situacijama mora uspostaviti sistem preraspodjele električne energije. Naftni derivati u Bilansu energetskih potreba Kantona Sarajevo za 2017.godinu učestvuju sa 37,08%, uvozni su energenti, a poremećaj u procesu snabdijevanja naftnim derivatima Kantona Sarajevo, može izazvati, prije svega, značajan rast cijena kao i otežanu nabavku naftnih

web: <http://mki.ks.gov.ba>
e-mail: mki@mki.ks.gov.ba
Tel: + 387 (0) 33 562-086, Fax: + 387 (0) 33 562-177
Sarajevo, Reisa Džemaludina Čauševića 1

derivata kao alternativnog goriva u procesu proizvodnje toplotne energije za situaciju nedostatka drugog energenta, osobito prirodnog gasa, ukoliko ne postoje potrebne zalihe-rezerve za ovu situaciju. Prirodni gas u Bilansu energetskih potreba Kantona Sarajevo za 2017.godinu učestvuje sa 25,07%, uvozni je energent, i s obzirom na sistem snabdijevanja i događaje na gasnom tržištu u proteklom periodu, postoji opasnost da može doći do poremećaja u snabdijevanju subjekata prirodnim gasom u Kantonu Sarajevo, koji bi osobito u zimskom periodu mogao izazvati negativne posljedice, odnosno otežano odvijanje vitalnih funkcija Kantona Sarajevo.

U budžetu za 2017.godinu, nisu planirana sredstva za nabavku dodatnih rezervi energenata - zbog ograničenih budžetskih sredstava. Treba naglasiti da obezbjeđenja zaliha - rezerve bilo kog energenta zahtijeva značajna sredstva, ali zbog ograničenih budžetskih sredstava, planiranje i obezbjeđenja zaliha - rezervi energenata mora se kretati u okvirima raspoloživih sredstava.

Preventivne aktivnosti za situaciju poremećaja u energetskom snabdijevanju

KJKP Sarajevogas d.o.o. Sarajevo, vrši planiranja i unapređuje Plan distribucije alternativnog prirodnog gasa, propisno održava gasni sistem, unapređuje ga i vrši pripreme gasnog sistema za situaciju distribucije alternativnog prirodnog gasa. Unapređuje sistem isporuka kupcima i sistem preraspodjele u slučaju nedovoljnih količina alternativnog prirodnog gasa, vodeći računa o prioritetima. Precizira preuzimanje alternativnog prirodnog gasa na bazi ugovorenog odnosa sa BH-GAS d.o.o. Sarajevo, koji ima odgovornost da obezbijedi i zaključi sporazum za nabavku alternativnog prirodnog gasa. Također, precizira sistem koordinacije sa potrebnim subjektima. Permanentno prati stanje i problematiku na gasnom tržištu, a blagovremeno izvršava sve svoje obaveze vezano za isporuku prirodnog gasa.

JP Elektroprivreda BiH d.d. Sarajevo, Podružnica Elektrodistribucija Sarajevo, vrši planiranja i unapređuje Plan distribucije električne energije za situaciju poremećaja u energetskom snabdijevanju Kantona Sarajevo. Održava elektrodistributivni sistem, unapređuje ga i vrši pripreme elektrodistributivnog sistema za situaciju poremećaja u energetskom snabdijevanju. Također, unapređuje definisani sistem preraspodjele električne energije u skladu sa tehničkim mogućnostima, vodeći računa o prioritetima. Održavaju potrebnu stabilnost u elektrodistributivnom sistemu i precizira sistem koordinacije sa energetskim subjektima, federalnim, kantonalnim i općinskim organima, kao i drugim subjektima koji su zaduženi/vezani za ovu problematiku.

Direkcija za robne rezerve Kantona Sarajevo, vrši planiranja i unapređuje Plan obezbjeđenja potrebnih rezervi alternativnih energenata za proizvodnju toplotne energije (LUEL, mazut, čvrsta goriva). Obezbuđuje potrebne rezerve alternativnih energenata, a vrši i izbor i ugovara skladištenje rezervi alternativnih energenata, u skladu sa važećim propisima. Nadzire uskladištene rezerve alternativnih energenata. Pri planiranju i obezbjeđenju alternativnih energenata, pored ostalih, saraduje sa Ministarstvom finansija Kantona Sarajevo, općinama u Kantonu Sarajevo, Federalnom direkcijom robnih rezervi i privrednim društvom Operator - Terminali Federacije d.o.o. Sarajevo.

KJKP Toplane - Sarajevo d.o.o. Sarajevo, vrši planiranja i unapređuje Plan proizvodnje i distribucije toplotne energije za situacije prestanka i ograničenog dotoka prirodnog gasa u Kanton Sarajevo. Obezbuđuje i skladišti alternativne energente (LUEL i mazut) za vlastitu proizvodnju toplotne energije, u skladu sa važećim propisima. Propisno održava toplifikacione sisteme. Unapređuje i vrši pripreme postrojenja za proizvodnju i distribuciju toplotne energije na bazi tečnih energenata (LUEL i mazut); -Za slučaj potrebe, unapređuje definisani sistem preraspodjele toplotne energije, vodeći računa o prioritetima; -Precizira sistem koordinacije sa potrebnim subjektima.

web: <http://mki.ks.gov.ba>
e-mail: mki@mki.ks.gov.ba
Tel: + 387 (0) 33 562-086, Fax: + 387 (0) 33 562-177
Sarajevo, Reisa Džemaludina Čauševića 1

KJP Sarajevo-šume d.o.o. Sarajevo, skladišti zalihe-rezerve čvrstih goriva. Vršiti planiranja i unapređuje Plan proizvodnje ogrevnog drveta za situaciju poremećaja u energetskom snabdijevanju Kantona Sarajevo. Propisno održava proizvodne i skladišne kapacitete te unapređuje organizaciju, proizvodne i skladišne kapacitete, te vrši pripreme za prelazak na proizvodnju ogrevnog drveta uz angažovanje svih raspoloživih kapaciteta. Precizira sistem koordinacije sa potrebnim subjektima.

Kantonalna uprava civilne zaštite Kantona Sarajevo u saradnji sa općinskim službama civilne zaštite, vrši organizacijske pripreme, pripreme materijalno-tehničkih i drugih sredstava za vanredne situacije, shodno zahtjevima/potrebama iz Plana postupanja za krizne/vanredne situacije. Planira aktivnosti i unapređuje Plan distribucije raspoloživih alternativnih energenata koji, pored ostalog, sadrži definisane lokacije za isporuku i sistem informisanja korisnika. Pri planiranju, pored ostalih, saraduje sa drugim općinskim službama, mjesnim zajednicama i distributerima pomenutih energenata. Precizira sistem koordinacije sa potrebnim subjektima. Ministarstvo za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice Kantona Sarajevo, u saradnji sa Kantonalnom upravom civilne zaštite Kantona Sarajevo i općinskim organima, sačinjava spiskove lica i institucija koji će koristiti alternativne energente u vanrednoj situaciji, vodeći računa o prioritetima korisnika.

Ministarstvo komunalne privrede i infrastrukture Kantona Sarajevo nadzire preventivne aktivnosti KJKP Sarajevogas d.o.o. Sarajevo i KJKP Toplane-Sarajevo d.o.o. Sarajevo, te interveniše kada je to potrebno, shodno svojim odgovornostima i ovlastima. Ministarstvo privrede Kantona Sarajevo prati realizaciju Bilansa energetskih potreba Kantona Sarajevo za 2017.godinu, predlaže Vladi Kantona Sarajevo rješavanje problema iz njene nadležnosti i podnosi inicijative za pitanja koja su u nadležnosti Federacije Bosne i Hercegovine ili institucija države Bosne i Hercegovine.

Operativne aktivnosti za situaciju poremećaja u energetskom snabdijevanju

KJKP Sarajevogas d.o.o. Sarajevo, aktivira Plan distribucije alternativnog prirodnog gasa. Zahtijeva da BH-Gas d.o.o. Sarajevo, shodno ugovornom odnosu, krene sa realizacijom isporuka prema sporazumu o nabavci alternativnog prirodnog gasa. Po dolasku pomenutog gasa, vrši distribuciju gasa prema definisanom sistemu distribucije. Uključuje i vrši preraspodjelu u slučaju nedovoljnih količina, vodeći računa o prioritetima. Koordinira sa potrebnim energetskim i drugim subjektima. JP Elektroprivreda BiH d.d. Sarajevo, Podružnica Elektrodistribucija Sarajevo koja aktivira Plan distribucije električne energije za situaciju poremećaja u energetskom snabdijevanju Kantona Sarajevo. Prelazi na definisani sistem preraspodjele električne energije. Vršiti definisanu preraspodjelu električne energije. Održava potrebne stabilnosti u elektrodistributivnom sistemu. Koordinira se sa potrebnim energetskim i drugim subjektima.

KJKP Toplane - Sarajevo d.o.o. Sarajevo, aktiviraju Plan proizvodnje i distribucije toplotne energije za situacije prestanka i ograničenog dotoka prirodnog gasa u Kanton Sarajevo, Prelazi na proizvodnju i distribuciju toplotne energije uz upotrebu alternativnih energenata (LUEL i mazut). Ako je potrebno, vrši preraspodjelu toplotne energije, vodeći računa o prioritetima. Propisno održava toplifikacione sisteme. Koordinira sa potrebnim energetskim i drugim subjektima.

KJP "Sarajevo-šume" d.o.o. Sarajevo, aktivira Plan proizvodnje ogrevnog drveta za situaciju poremećaja u energetskom snabdijevanju Kantona Sarajevo. Prelazi na vanrednu proizvodnju i vrši proizvodnju ogrevnog drveta uz angažovanje svih planiranih raspoloživih kapaciteta. Skladišti proizvedene količine i dostavlja potrebnim subjektima podatke o tim količinama. Koordinira sa potrebnim subjektima.

web: <http://mki.ks.gov.ba>
e-mail: mki@mki.ks.gov.ba
Tel: + 387 (0) 33 562-086, Fax: + 387 (0) 33 562-177
Sarajevo, Reisa Džemaludina Čauševića 1

Kantonalna uprava civilne zaštite Kantona Sarajevo u saradnji sa općinskim službama civilne zaštite, shodno nastaloj situaciji, aktivira Plan distribucije raspoloživih alternativnih energenata; Angažira potrebne resurse za distribuciju alternativnih energenata. Vodi računa da se potrebni alternativni energenti distribuiraju na planirane lokacije. Putem općinskih službi civilne zaštite, vodi računa o prioritetima korisnika. Informiše korisnike o preuzimanju i korištenju alternativnih energenata. Savjetuje korisnike u svezi sa nabavkom peći na čvrsta goriva, grijalica i sl. U procesu distribucije, koordinira sa potrebnim subjektima. Ministarstvo komunalne privrede i infrastrukture Kantona Sarajevo nadzire operativne aktivnosti KJKP Sarajevogas d.o.o. Sarajevo i KJKP Toplane-Sarajevo d.o.o. Sarajevo, te interveniše kada je to potrebno, shodno svojim odgovornostima i ovlastima.

Ministarstvo privrede Kantona Sarajevo prati realizaciju energetskeg bilansa u periodu poremećaja u energetskeg snabdijevanju Kantona Sarajevo i predlaže Vladi Kantona Sarajevo rješenja problema iz njene nadležnosti, a u cilju praćenja realizacije energetskeg bilansa, naprijed pomenuti subjekti, dostavljaju, Ministarstvu privrede Kantona Sarajevo, dnevne izvještaje - vezano za provođenje operativnih mjera, a po potrebi, i druge podatke/izvještaje po zahtjevu ovog ministarstva.

Sredstva informisanja, operativni centri, direktno ili po zahtjevu Press službe Vlade Kantona Sarajevo, vrše stalno informisanje stanovništva i institucija o nastaloj situaciji, te o mjerama opreza kod procesa izmjene u korištenju energije/energenata i sl. Press služba Vlade Kantona Sarajevo informiše institucije i stanovništvo, putem medija ili na drugi način, o donesenim odlukama i poduzetim aktivnostima Vlade Kantona Sarajevo.

Nadalje, želimo Vas informisati, imajući u vidu kompleksnost situacije i negativnih implikacija koje mogu nastati kratkotrajnim ili dugotrajnim prekidima u snabdijevanju Kantona Sarajevo prirodnim gasom odnosno Federacije Bosne i Hercegovine, države Bosne i Hercegovine, institucije koje su zadužene za praćenje datih situacije su definisane a to su:

1. Vijeće ministara Bosne i Hercegovine
2. Nezavisni operator sistema u Bosni i Hercegovini (NOS BiH);
3. Elektroprijenosa Bosne i Hercegovine a.d. Banja Luka;
4. Vlada Federacije Bosne i Hercegovine i Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije u ulozi koordinatora svih aktivnosti vezanih za stres test, uključujući resorna privredna društva pod kontrolom Federacije;
5. Vlada Kantona Sarajevo, uključujući resorna privredna društva na nivou Kantona budući da je većina povlaštenih potrošača gasa na teritoriji ovog kantona.

Gasni sistem Kantona Sarajevo, kao najvećeg korisnika gasa, realizovan je kao ekološki projekat u cilju dugoročne zaštite životne sredine upotrebom prirodnog gasa kao osnovnog energenta za potrebe grijanja i proizvodnje. Kontinuiran cilj poslovanja KJKP "Sarajevogasa d.o.o Sarajevo kao vodećeg distributera gasa, je povećanje učešća prirodnog gasa u energetskeg bilansu Kantona Sarajevo. Energija iz prirodnog gasa trenutno čini 1/3 energetskeg bilansa, s tim da u sezoni grijanja učešće prirodnog gasa se povećava na 2/3 energetskeg konzuma.

Distribucija prirodnog gasa se odvija putem 3 MRS – mjerno regulacione stanice (Butila, Hum i Misoča), 103,7 km distributivne gasne mreže pritiska 8 (14,5) bara i 106,5 km pritiska 3 (4) bara 104 regulacione stanice, 219 prijemno-regulacionih stanica, 776 mjerno-regulacionih linija.

web: <http://mki.ks.gov.ba>
e-mail: mki@mki.ks.gov.ba
Tel: + 387 (0) 33 562-086, Fax: + 387 (0) 33 562-177
Sarajevo, Reisa Džemaludina Čauševića 1

1.22 km niskotlačne distributivne gasne mreže sa pripadajućim servisnim priključcima i 81.599 mjerno regulacionih uređaja.

Nadalje, u skladu sa usvojenim Tehničkim pravilima koje regulišu upravljanje tehničkom sigurnošću operatora distribucije, u slučaju prekida isporuke i ponovne uspostave dotoka gasa za Kantona Sarajevo, bila dugoročna ili kratkotrajna obavezno je sprovesti kontrolisano puštanje gasa u distributivni sistem i svim potrošačima gasa pojedinačno. Ovo podrazumijeva angažovanje svih raspoloživih ljudskih i materijalnih resursa KJKP "Sarajevogasa" u određenom vremenskom periodu. S toga je ovaj tehničko-tehnološki aspekt distributivnog sistema Kantona Sarajevo se ima u vidu pri procjeni rizika u slučaju prekida snabdijevanja prirodnim gasom.

Vlada Kanton Sarajevo, je kroz nedavnu, tačnije 2014 godine "Ukrajinsko-Rusku" krizu, a prema pismu Evropske komisije i Sekretarijata energetske zajednice razmatrala predmetni akt Federalnog ministarstva energije, rudarstva i industrije "Sigurnost snabdijevanja" kojim su dati materijali i prijedlozi eventualnih mjera koje bi se poduzele u slučajevima smanjenja ili prekida isporuke prirodnog gasa.

U slučajevima prekida isporuke gasa KJKP "Toplane – Sarajevo" d.o.o. Sarajevo ne mogu obezbijediti centralno zagrijavanje za cca 6400 stanova jer kotlovnice koje ove korisnike nemaju mogućnost alternativnog goriva. Redukcija isporuke prirodnog gasa je takva da KJKP "Sarajevogas" d.o.o Sarajevo uspostavi i provodi prema svom usvojenom oficijelnom dokumentu.

Način i stepen redukcije prikazani su i sastoje se od slijedećih aktivnosti:

- I. stepen redukcije je prekid isporuke gasa kotlovnicama KJKP "Toplane – Sarajevo" d.o.o. Sarajevo koje imaju mogućnost korištenja alternativnog goriva;
- II. stepen redukcije je prekid isporuke gasa kupcima iz kategorije velika privreda koji imaju mogućnost korištenja alternativnog goriva;
- III. stepen redukcije je smanjenje temperature i perioda grijanja kotlovnicama KJKP "Toplane – Sarajevo" d.o.o. Sarajevo bez alternativnog grijanja i prekida kupcima iz kategorije mala privreda koji imaju mogućnost korištenja alternativnog goriva;
- IV. stepen redukcije je prekid isporuke gasa svim kotlovnicama KJKP "Toplane – Sarajevo" d.o.o. Sarajevo i svim kupcima iz kategorije velika privreda (osim bolnica, zdravstvenih ustanova, školskih ustanova...);
- V. stepen redukcije je totalni prekid isporuke gasa u Kanton Sarajevo.

Imajući u vidu sve gore navedeno u svim slučajevima bi se dostigao nezavidan nivo ogromne štete sa svim ostalim uticajima koji ovaj energent sa sobom nosi između ostalog, uticaj na aspekt ugovornih odnosa i privredu, zatim na ekologiju i zdravlje stanovnika Kantona Sarajevo i direktno ekonomsko finansijsko poslovanje, ...

Na osnovu svega iznesenog i predloženog donijela je i usvojila hitne i systemske mjere koje se kontinuirano procesno realiziraju. U kontekstu navedenog Vlada Kantona Sarajevo je ve tada odmah kroz hitnu mjeru u saradnji sa Vladom Federacije Bosne i Hercegovine pokrenula proceduru obezbjeđenja dostatnih količina prirodnog gasa na slobodnom tržištu, u slučajevi smanjenja ili potpune obustave gasa a prema pismu Evropske komisije i Sekretarijata energetske zajednice.

web: <http://mki.ks.gov.ba>
e-mail: mki@mki.ks.gov.ba
Tel: + 387 (0) 33 562-086, Fax: + 387 (0) 33 562-177
Sarajevo, Reisa Džemaludina Čauševića 1

Sistemske mjere su se djelimično realizirane i to kroz usvajanje Tarifnog sistema KJKP "Toplane – Sarajevo" i donošenja adekvatnih Odluka, utvrdila se ekonomska cijena toplotne energije na bazi Mišljenja Neovisnog stručnog tijela imenovanog od strane Vlade Kantona Sarajevo, a koja nije u cijelosti implementirana, zatim kroz obezbjeđivanje uslova za ublažavanje stalnog gubitka u poslovanju KJKP "Sarajevogasa" kroz korigovanje neekonomске cijene distribucije gasa za potrebno minimalno povećanje u iznosu od 4 Pf/Sm³, međutim Vlada Kantona Sarajevo je donijela odluku o korigovanju cijene u iznosu od 1 Pf/Sm³, uz mogućnost u narednom periodu povećanja u iznosu od još 1 Pf/Sm³. U toku proteklih godina došlo je do značajnijeg smanjenja veleprodajne cijene od strane BH-GAS odnosno usvojene Odluke od strane Vlade FBiH.

U skladu navedenog kroz sistemske mjere predloženo je od strane tadašnjeg resornog Ministarstva prostornog uređenje i zaštite okoliša i hitno donošenje Zakona o sanaciji i konsolidaciji kantonalnih javno komunalnih preduzeća koji bi tretirao način izmirenja ranijih stvorenih međusobnih potraživanja i obaveza preduzeća.

Želimo da Vas upoznamo da u skladu sa gore navedenim da je kao što se navodi i u finalnom nacrtu "**Okvirne energetska strategija Federacije Bosne i Hercegovine**", prethodna globalna i evropska ekonomska kriza uz regionalni socio-politički aspekt negativno uticala na dinamiku razvoja Jugoistočne Evrope, pa samim time i Federacije Bosne i Hercegovine (FBiH) u okviru Bosne i Hercegovine, a slobodno možemo reći i Kantona Sarajevo.

Kako se navodi u samom uvodu uz karakter male, otvorene ekonomije, Federaciji Bosne i Hercegovine te Bosni i Hercegovini nužno su potrebne pametne investicije koje će značajnije i ciljano pokrenuti ekonomsku aktivnost, a pri čemu sektor energetike ima veliku ulogu. Domaći i evropski energetska kontekst u trenutnom periodu pun je velikih odluka, izazova i neizvjesnosti.

Zapadne zemlje Evropske unije (EU) predvode implementaciju politike čiste energije, značajno mijenjajući energetske paradigme, regulatorne mehanizme i investicijske potrebe. Pritisci na veleprodajne cijene električne energije na evropskim berzama danas otežavaju značajnije investicijske odluke u energetici, dok s druge strane EU-ova agenda čišće energije iziskuje sredstva za dugoročnu prilagođavanje proizvodnog portfolija i tehnologija ka manjim emisijama stakleničkih gasova.

Okvirna energetska strategija Federacije Bosne i Hercegovine daje kontekst i smjer razvoja energetike u Federaciji Bosne i Hercegovine, te traži pravi balans u kontekstu „energetske trileme“. Pokretanje pravih investicija, tržišnih i regulatornih reformi u svim segmentima energetike, podržanih s čvrstom i strukturiranom implementacijom od svih ključnih sudionika, od ključne je važnosti za Federaciju Bosne i Hercegovine.

Smjernice za Federaciju Bosne i Hercegovine baziraju se na politikama održivog razvoja koje u balansu imaju tri aspekta: a) sigurnosti snabdijevanja, b) konkurentnosti cijena, i c) politike dekarbonizacije, odnosno čišće energije. Samo uz ciljanu efikasnost sektora i efikasno korištenje resursa će Federacija Bosne i Hercegovine, te Bosna i Hercegovina u cijelosti, omogućiti paralelnu konvergenciju preuzetim obavezama i politikama EU, te pozicionirati energetiku kao motor stabilnosti i održivog razvoja ekonomije.

Cilj ovog dokumenta "Okvirna energetska strategija" je prioritizacija ključnih energetska strateških smjernica Federacije Bosne i Hercegovine s jasno postavljenim ciljevima i prioritetima za provedbu u narednim godinama, pri tome imajući u vidu načela slobodnog tržišta i tržišnih faktora koji se ne mogu centralno kontrolirati.

Jasne strateške smjernice ovog dokumenta podloga su za prijavu i povlačenje, među ostalim, IPA i WBIF sredstava za energetiku u Bosni i Hercegovini, kao i za privlačenje drugih investitora u energetska sektor.

web: <http://mki.ks.gov.ba>
e-mail: mki@mki.ks.gov.ba
Tel: + 387 (0) 33 562-086, Fax: + 387 (0) 33 562-177
Sarajevo, Reisa Džemaludina Čauševića 1

Ovaj dokument sadrži strateške smjernice usaglašene s Radnom skupinom Federacije Bosne i Hercegovine, a nastao je kao plod saradnje mjerodavnih ministarstava, relevantnih institucija, istraživačkih centara, udruženja i socijalnih partnera te drugih sudionika energetske politike Federacije Bosne i Hercegovine u njenim ključnim segmentima, te daje nekoliko indikativnih scenarija razvoja proizvodnog miksa za period do 2035. godine.

U okviru ove okvirne studije je obrađen i Sektor gasa i to kroz:

- ✓ “Stanje i trendove u sektoru gasa za širu regiju”,
- ✓ “Strukturu tržišta gasa u Bosni i Hercegovini i Federaciji Bosne i Hercegovine”,
- ✓ “Razvoj gasovodne infrastrukture u regiji i Federaciji Bosne i Hercegovine”, zatim kroz
- ✓ “Regulatorni i institucionalni okvir i to na nivou Bosne i Hercegovine”, i
- ✓ “Regulatorni okvir u Federaciji Bosne i Hercegovine”, te
- ✓ “Strateške smjernice”.

Sažetak strateških smjernica za Federaciju Bosne i Hercegovine u oblasti gasa direktno utiče na strateške smjernice i za Kanton Sarajevo. U tom kontekstu navodimo slijedeće za:

- Tržište prioriteta su:
 - Izgradnja nove infrastrukture u kontekstu sigurnosti snabdijevanja i diverzifikacije;
 - Modernizacija i adekvatno održavanje postojeće infrastrukture u kontekstu sigurnosti snabdijevanja, energetske efikasnosti i daljnje diverzifikacije;
 - Upravljanje cjenovnom konkurentnosti gasa i nastavak konvergencije prema cijenama u regiji;
- Regulativu prioriteta su:
 - Harmonizacija regulatornog okvira u skladu obavezama iz Ugovora o osnivanju Energetske zajednice u pogledu gasa;
 - Razdvajanje djelatnosti transporta i distribucije od snabdijevanja u skladu sa EU praksom;
 - Nastavak otvaranja tržišta.

S obzirom da je u Kantonu Sarajevo javna usluga daljinskog grijanja u direktnoj korelaciji sa stabilnosti urednog snabdijevanja gasom tokom sezone grijanja i stabilnosti energetske sistema u Kantonu Sarajevo ova “Okvirna energetska strategija Federacije Bosne i Hercegovine” je obradila i “Sektor toplinarstva” i to kroz:

- ✓ “Potrošnju toplotne energije” u Federaciji Bosne i Hercegovine, te
- ✓ “Proizvodnju toplotne energije”, kao i
- ✓ “Toplinska preduzeća u Federaciji Bosne i Hercegovine”, zatim kroz
- ✓ “Opcije razvoja sistema daljinskog grijanja” i to: Sarajeva, Tuzle, Zenice, Kaknja.

Pored navedenog su obrađeni i “Ostali toplinski sistemi” i to kroz:

- ✓ “Mali samostalni toplotni sistemi”,
- ✓ “Individualno grijanje”, a dat je i osvrt i na

web: <http://mki.ks.gov.ba>
e-mail: mki@mki.ks.gov.ba
Tel: + 387 (0) 33 562-086, Fax: + 387 (0) 33 562-177
Sarajevo, Reisa Džemaludina Čauševića 1

- ✓ “Regulatorni i institucionalni okvir” na nivou Bosne i Hercegovine i
- ✓ Regulatorna u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Strateške smjernice za sektor toplinarstva su:

- Tržište
 - Proširenje i unapređenje sektora toplinarstva kroz sistem daljinskog grijanja;
 - Izrada studija izvodivosti optimalnih opcija za sistem daljinskog grijanja;
 - Implementacija mjera energetske efikasnosti shodno EU direktivi 2012/27/EU;
- Regulatorna
 - Ne postoji legislativa koja regulira toplinarstvo;

“Okvirna energetska strategija Federacije Bosne i Hercegovine do 2035 godine u Finalnom Nacrtu u poglavlju “Međusektorskim mjerama” postavio okvirne ključne mjere za postizanje ušteda na strani finalne potrošnje i transformacije te za promociju daljinskog grijanja.

Strateški prioriteti za:

- Finalnu potrošnju
 - Unapređenje energetske efikasnosti u segmentu građevinarstva kao krajnjem potrošaču;
 - Povećanje ostvarenih ušteda u sektoru industrije na godišnjem nivou, s namjerom dostizanja cilja;
 - Povećanje energetske efikasnosti vozila svih kategorija;
- Transformacija, prijenos i distribucija
 - Novi zamjenski blokovi;
 - Smanjenje tehničkih i komercijalnih gubitaka u distribucijskoj mreži;
- SDG – Sistem daljinskog grijanja
 - Ekspanzija SDG-a i uređivanje zakonske oblasti;
- Međusektorske mjere
 - Uvođenje informativnih kompanija i edukacija o EE- energetske efikasnosti;
 - Poticanje “zelene” radnih mjesta i ekonomskih aktivnosti;
 - Razvoj finansijskog okvira za projekte Energetske efikasnosti;
- Regulatorna
 - Usklađivanje legislative o EE -u u Federaciji BiH i donošenje podzakonski propisa definiranih u Zakonu o energetske efikasnosti u Federaciji Bosne i Hercegovine, a koji će biti usklađeni sa zahtjevima iz nove Direktive 2012/27/EU o energetske efikasnosti.

Kroz sve navedeno, možda je potrebno da Vas informišemo i to da u trenutku pisanja ovog odgovora dobili smo najnovije informacije koji se indirektno odnosno direktno tiču stabilnosti u snabdijevanju prirodnim gasom Kanton Sarajevo za predstojeću sezonu grijanja.

A to je, da na sastanku koji je održan 07.12.2017. godine u Budimpešti u sjedištu FGSZ-a, Uprave BH-GAS-a i mađarskog transportera FGSZ-a potpisale su aneks ugovora o transportu prirodnog gasa preko Mađarske za 2018.godinu. Današnji potpis aneksa rezultat je napora koji je BH-GAS uložio u proteklih šest mjeseci da uslovi i da odredbe transporta ostanu na istom cjenovnom nivou kao u ovoj godini.

web: <http://mki.ks.gov.ba>
 e-mail: mki@mki.ks.gov.ba
 Tel: + 387 (0) 33 562-086, Fax: + 387 (0) 33 562-177
 Sarajevo, Reisa Džemaludina Čauševića 1

Ovo znači da se sa aspekta dnevnih potreba BH-GAS-u daje na raspolaganje transportni kapacitet od 1,5 miliona Sm³, što je dovoljno za dnevne potrebe potrošača u Federaciji Bosne i Hercegovine, a u kalkulaciji cijene koštanja ovaj kalkulatívni element će biti nepromijenjen u 2018.godini, i ovo su dvije najbitnije odrednice ovog aneksa.

Uzimajući u obzir da je u proteklím danima produžen ugovor sa ruskim isporučioceom, Gazprom Exportom za 2018.godinu, i potpisanim aneksom sa mađarskim transporterom, obezbijedene su potrebne količine i transport gasa, te ostaje još neriješeno pitanje ugovora o transportu prirodnog gasa preko Republike Srbije. BH-GAS je u proteklím godinu dana uložio ogromne napore u obezbjeđenju količina i transporta prirodnog gasa, koji su rezultirali pozitivnim ishodom sa Gazpromom i FGSZ-om, dok je dogovor sa Srbijagasom uslovljen nekim drugim nekomercijalnim elementima, odnosno uvođenjem operatora u Republici Srpskoj, koji može ograničavati količine gasa za potrebe Federacije BiH.

BH-GAS je upravo u svojim komentarima predloženog zakona o gasu na državnom nivou naglasio da prejudicirajući zakonska rješenja ili neadekvatna zakonska rješenja mogu dovesti potrošače u Federaciji Bosne i Hercegovine u nezavidan položaj sa aspekta dnevnih količina i cijena transporta.

BH-GAS još uvijek nema naznaka o konačnom ishodu uzajamno dostavljenih prijedloga između BH-GAS-a i Srbijagas-a, ali se nadaju da će uz podršku nadležnih institucija iz Federacije BiH / i Bosne i Hercegovine i ovo pitanje biti riješeno za dobrobit svih potrošača ovog energenta, ali i u cilju osiguranja zaštite okoline, kaže se u saopćenju BH-GAS-a.

Nadamo se da ste zadovoljni ovim odgovorom, koji je zahtjevan Vašim pitanjem, koji se tiče stabilnost snabdijevanja korisnika ove usluge putem gasnog sistema na području Kantona Sarajevo i onih kojih se direktno tiče, interresorno u poduzimanju različitih mjera organa uprave kako na nivou Kantona Sarajevo, tako i na nivou Federacije Bosne i Hercegovine i države Bosne i Hercegovine.

Želimo da Vam uputimo riječi izvinjenje što u kraćem vremenskom roku nismo odgovorili na predmetni dopis. Naime, u proteklom periodu aktivnosti BH-GAS-a, koje su bile i medijski popraćene, su upravo u direktnoj vezi sa postavljenim pitanjima.

BH-GAS čini sve napore da grad Sarajevo, Kanton Sarajevo nema ograničenja u transportu prirodnog gasa preko Srbije, tj. da se u gradu/Kantonu što manje troši mazuta, i čvrstog goriva, a sve u funkciji smanjenja zagađenja zraka, tj. zaštiti čovjekove okoline.

S poštovanjem,

MINISTAR

Senad Hasanspahić

Dostaviti:

- ① Naslovu;
2. Stručna služba Vlade Kantona Sarajevo;
3. Evidencija;
4. Arhiva.

web: <http://mki.ks.gov.ba>
e-mail: mki@mki.ks.gov.ba
Tel: + 387 (0) 33 562-086, Fax: + 387 (0) 33 562-177
Sarajevo, Reisa Džemaludina Čauševića 1

